

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 26 marca 2019 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Obywatelstwo Unii Europejskiej – Prawo obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich – Dyrektywa 2004/38/WE – Członkowie rodziny obywatela Unii – Artykuł 2 pkt 2 lit. c) – Pojęcie „bezpośredniego zstępnego” – Dziecko pozostające pod stałą opieką prawną w ramach algierskiego systemu *kafali* (oddanie na wychowanie) – Artykuł 3 ust. 2 lit. a) – Inni członkowie rodziny – Artykuł 7, art. 24 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Życie rodzinne – Najlepszy interes dziecka

W sprawie C-129/18

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Supreme Court of the United Kingdom (sąd najwyższy Zjednoczonego Królestwa) postanowieniem z dnia 14 lutego 2018 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 19 lutego 2018 r., w postępowaniu:

SM

przeciwko

Entry Clearance Officer, UK Visa Section,

przy udziale

Coram Children’s Legal Centre (CCLC),

AIRE Centre,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes, R. Silva de Lapuerta, wiceprezes, A. Arabadjiev, A. Prechal, M. Vilaras i K. Jürimäe (sprawozdawca), prezesi izb, A. Rosas, E. Juhász, M. Ilešič, D. Šváby, C.G. Fernlund, S.N. Piçarra i L.S. Rossi, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Campos Sánchez-Bordona,

sekretarz: L. Hewlett, główny administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 4 grudnia 2018 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

– w imieniu SM przez T. Mumana i R. de Mella, barristers, a także przez L. Tang, solicitor,

* Język postępowania: angielski.

- w imieniu Coram Children’s Legal Centre (CCLC) przez M.S. Gilla, QC, oraz N. Acharyę i S. Freeman, solicitors,
- w imieniu AIRE Centre przez A. O’Neilla, QC, D. Chirica oraz C. Robinson, barristers, A. Lidbettera, M. Evansa, L. Nassif, C. Hall, Ch. Iacono, A. Thornton, M. Papadouli i A. Tidonę, solicitors, L. Van den Hendego, advocaat, oraz N. Mole, SC,
- w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez F. Shiblię oraz R. Fadoju, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez B. Kennelly’ego, QC,
- w imieniu rządu belgijskiego przez M. Jacobs oraz L. Van den Broeck, działające w charakterze pełnomocników, wspierane przez E. Derriksa, avocate,
- w imieniu rządu czeskiego przez M. Smolka i J. Vlácilę, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu niemieckiego przez T. Henzega i R. Kanitza, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu niderlandzkiego przez J.M. Hoogvelde i M.K. Bulterman, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu polskiego przez B. Majczyńę, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez E. Montaguti i M. Wilderspina, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 26 lutego 2019 r.,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 2 pkt 2 lit. c), a także art. 27 i 35 dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniającej rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylającej dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.U. 2004, L 158, s. 77).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między SM, obywatelką algierską, a Entry Clearance Officer, UK Visa Section (urzędnikiem odpowiedzialnym za rozpatrywanie wniosków o zezwolenie na wjazd, wydział wizowy, Zjednoczone Królestwo) (zwanym dalej „urzędnikiem właściwym w zakresie zezwolenia na wjazd”), w przedmiocie odmowy przez tego ostatniego przyznania SM zezwolenia na wjazd na terytorium Zjednoczonego Królestwa w charakterze adoptowanego dziecka obywatela Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG).

Ramy prawne

Prawo międzynarodowe

Konwencja haska z 1993 r.

- 3 Konwencja o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego sporządzona w Hadze w dniu 29 maja 1993 r. (zwana dalej „konwencją haską z 1993 r.”) została ratyfikowana przez wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej.
- 4 Zgodnie z art. 1 lit. a) i b) tej konwencji jej celem jest stworzenie zabezpieczeń gwarantujących, by przysposobienia międzynarodowe były dokonywane w najlepszym interesie dziecka i z poszanowaniem jego fundamentalnych praw, uznanych w prawie międzynarodowym, a także stworzenie systemu współpracy między umawiającymi się państwami w celu zapewnienia korzystania z tych zabezpieczeń, tym samym zaś zapobiegania uprowadzeniu i sprzedaży dzieci oraz handlowaniu nimi.
- 5 Na mocy art. 2 ust. 2 wspomnianej konwencji „odnosi się [ona] jedynie do tych przysposobień, które tworzą stosunek pokrewieństwa”.

Konwencja haska z 1996 r.

- 6 Konwencja o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci, sporządzona w Hadze w dniu 19 października 1996 r. (zwana dalej „konwencją haską z 1996 r.”) została ratyfikowana przez wszystkie państwa członkowskie Unii.
- 7 Konwencja ta zawiera postanowienia mające na celu wzmocnienie ochrony dzieci w sytuacjach o charakterze międzynarodowym oraz uniknięcie kolizji między systemami prawnymi państw sygnatariuszy w zakresie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania środków ochrony dzieci.
- 8 Zgodnie z art. 3 lit. e) wspomnianej konwencji środki ochrony dzieci mogą w szczególności dotyczyć „umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczej albo opieki nad nim przez *kafala* lub podobną instytucję”.
- 9 Artykuł 4 lit. b) tej konwencji wyklucza z zakresu jej stosowania „orzecze[nia] w sprawach adopcji, środk[ów] przygotowujących do adopcji, jak również unieważnienia i odwołania adopcji”.
- 10 Artykuł 33 konwencji haskiej z 1996 r. przewiduje procedurę, jaką należy zastosować jednocześnie w państwie pochodzenia oraz w państwie przyjmującym dziecko do celów międzynarodowego umieszczenia dziecka poza rodziną, w tym w przypadku „sprawowanie opieki nad nim przez *kafala*”.

Prawo unijne

- 11 Motywy 5, 6 i 31 dyrektywy 2004/38 brzmią następująco:
„(5) Prawo wszystkich obywateli Unii do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich powinno być również zagwarantowane członkom ich rodzin bez względu na przynależność państwową, aby korzystanie z niego mogło opierać się na obiektywnych warunkach wolności i godności. [...]

- (6) Aby utrzymać szeroko pojętą jedność rodziny oraz bez uszczerbku dla zakazu dyskryminacji ze względu na przynależność państwową, przyjmujące państwo członkowskie powinno zbadać w oparciu o własne ustawodawstwo sytuację osób, które nie są objęte definicją członka rodziny na mocy niniejszej dyrektywy i nie korzystają z automatycznego prawa do wjazdu i pobytu w przyjmującym państwie członkowskim, w celu podjęcia decyzji, czy można udzielić takim osobom pozwolenia na wjazd i pobyt ze względu na ich związek z obywatelem Unii lub wszelkie inne okoliczności, na przykład zależność finansową lub fizyczną od tego obywatela Unii.

[...]

- (31) Niniejsza dyrektywa przestrzega podstawowych praw i wolności oraz stosuje się do zasad uznanych w szczególności przez Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej. [...]”.

- 12 Artykuł 2 tej dyrektywy, zatytułowany „Definicje”, w pkt 2 lit. c) przewiduje:

„Do celów niniejszej dyrektywy:

[...]

- 2) »członek rodziny« oznacza:

[...]

- c) bezpośrednich zstępnych, którzy nie ukończyli dwudziestego pierwszego roku życia lub pozostają na utrzymaniu, oraz tych współmałżonka lub partnera, jak zdefiniowano w lit. b)”.

- 13 Artykuł 3 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Beneficjenci”, stanowi:

„1. Niniejszą dyrektywę stosuje się w odniesieniu do wszystkich obywateli Unii, którzy przemieszczają się do innego państwa członkowskiego lub przebywają w innym państwie członkowskim niż państwo członkowskie, którego są obywatelami, oraz do członków ich rodziny, jak zdefiniowano w art. 2 [pkt] 2, którzy im towarzyszą lub do nich dołączają.

2. Bez uszczerbku dla jakiegokolwiek osobistego prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu zainteresowanych osób przyjmujące państwo członkowskie, zgodnie ze swoim ustawodawstwem krajowym, ułatwia wjazd i pobyt następujących osób:

- a) wszelkich innych członków rodziny, bez względu na ich przynależność państwową, którzy nie są objęci definicją określoną w art. 2 [pkt 2], a w kraju, z którego przybyli, pozostają na utrzymaniu lub są członkami gospodarstwa domowego obywatela Unii [posiadającego] pierwotne prawo pobytu, lub gdzie istnieją poważne względy zdrowotne ściśle wymagające osobistej opieki obywatela Unii nad członkiem rodziny;

[...]

Przyjmujące państwo członkowskie dokonuje szczegółowej analizy osobistych okoliczności i uzasadnia każdą odmowę wjazdu lub pobytu wobec tych osób”.

- 14 Artykuł 7 ust. 2 tej samej dyrektywy stanowi:

„Prawo pobytu przewidziane w ust. 1 rozciąga się na członków rodziny, którzy nie są obywatelami jednego z państw członkowskich, towarzyszących lub dołączających do obywatela Unii w przyjmującym państwie członkowskim, o ile tacy obywatele Unii spełniają warunki określone w ust. 1 lit. a), b) lub c)”.

- 15 Artykuł 27 dyrektywy 2004/38 ustanawia ogólne zasady ograniczeń w prawie wjazdu i prawie pobytu uzasadnionych względami porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego.
- 16 Artykuł 35 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Nadużycie praw”, stanowi:
- „Państwa członkowskie mogą przyjąć niezbędne środki w celu odmowy, zniesienia lub wycofania jakiegokolwiek prawa przyznanego niniejszą dyrektywą w przypadku nadużycia praw lub oszustw, na przykład małżeństw fikcyjnych. Wszelkie środki tego typu muszą być proporcjonalne i podlegają zabezpieczeniom proceduralnym przewidzianym w art. 30 i 31”.

Prawo Zjednoczonego Królestwa

Przepisy w zakresie imigracji

- 17 Na mocy Immigration (European Economic Area) Regulations 2006 [rozporządzenia imigracyjnego z 2006 r. (Europejski Obszar Gospodarczy)] w brzmieniu mającym zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym (zwanego dalej „rozporządzeniem z 2006 r.”) dokonano transpozycji dyrektywy 2004/38 do prawa Zjednoczonego Królestwa.
- 18 Artykuł 7 rozporządzenia z 2006 r. stanowił:
- „1. Z zastrzeżeniem ust. 2 do celów niniejszego rozporządzenia następujące osoby są uznawane za członków rodziny innej osoby:
- [...]
- b) jej bezpośredni zstępni i bezpośredni zstępni współmałżonka lub partnera cywilnego, którzy:
- (i) nie ukończyli dwudziestego pierwszego roku życia; lub
 - (ii) pozostają na jej utrzymaniu lub na utrzymaniu jej współmałżonka lub partnera cywilnego [...]”.
- 19 Artykuł 8 rozporządzenia z 2006 r. definiuje „członków rodziny rozszerzonej” w następujący sposób:
- „1. Do celów niniejszego rozporządzenia »członek rodziny rozszerzonej« oznacza każdą osobę, która nie jest członkiem rodziny obywatela EOG zgodnie z art. 7 ust. 1 lit. a), b) lub c) i która spełnia wymogi przewidziane w ust. 2, 3, 4 lub 5.
2. Dana osoba spełnia wymóg przewidziany w niniejszym ustępie, jeśli jest krewnym obywatela EOG, jego współmałżonka lub partnera cywilnego oraz:
- a) mieszka w państwie [innym niż Zjednoczone Królestwo], w którym mieszka także obywatel EOG, i pozostaje na jego utrzymaniu lub jest członkiem jego gospodarstwa domowego;
 - b) spełniła wymóg przewidziany w lit. a) i towarzyszy obywatelowi EOG w Zjednoczonym Królestwie lub chce do niego dołączyć; lub
 - c) spełniła wymóg przewidziany w lit. a), dołączyła do obywatela EOG w Zjednoczonym Królestwie i nadal pozostaje na jego utrzymaniu lub jest członkiem jego gospodarstwa domowego.
- [...]

6. Do celów niniejszego rozporządzenia »odnośnym obywatelem EOG« w stosunku do członka rodziny rozszerzonej jest obywatel EOG, który jest lub którego współmałżonek lub partner cywilny jest krewnym członka rodziny rozszerzonej do celów ust. 2, 3 lub 4, lub obywatel EOG, który jest partnerem członka rodziny rozszerzonej do celów ust. 5”.
- 20 Zgodnie z informacjami przekazanymi przez sąd odsyłający na mocy art. 12 ust. 1 rozporządzenia z 2006 r. urzędnik właściwy w zakresie zezwolenia na wjazd wydaje „zezwolenie rodzinne EOG” „członkowi rodziny” w przypadku, gdy zostaną spełnione określone warunki. Zgodnie z art. 12 ust. 2 tego rozporządzenia ten sam urzędnik może wydać takie zezwolenie „członkowi rodziny rozszerzonej”, jeśli warunki te są spełnione lub, we wszystkich przypadkach, gdy uzna wydanie takiego zezwolenia za stosowne.

Przepisy w zakresie imigracji

- 21 Na podstawie sekcji 83 Adoption and Children Act 2002 (ustawy z 2002 r. o adopcji i dzieciach) czynem zabronionym jest sprowadzenie dziecka do Zjednoczonego Królestwa w celu dokonania adopcji na jego terytorium lub sprowadzenie dziecka po dokonaniu adopcji w innym państwie, jeśli nie zostały spełnione przepisy Adoption with a Foreign Element Regulations 2005 (rozporządzenia z 2005 r. w sprawie adopcji z elementem zagranicznym). Rozporządzenie to wymaga w szczególności, aby brytyjska agencja adopcyjna dokonała oceny, czy osoby zamierzające dokonać adopcji są ku temu odpowiednie. Wymóg ten nie dotyczy jednak adopcji dokonywanych na podstawie konwencji haskiej z 1993 r., którą wdrożono do prawa Zjednoczonego Królestwa na mocy Adoption (Intercountry Aspects) Act 1999 [ustawy z 1999 r. o adopcji (aspekty międzynarodowe)].
- 22 Artykuł 66 ust. 1 ustawy z 2002 r. o adopcji i dzieciach zawiera wykaz adopcji, które na gruncie prawa Anglii i Walii traktowane są jako przyznające dziecku status dziecka adoptowanego. *Kafala* (oddanie na wychowanie) nie została wymieniona w tym wykazie.

Spór w postępowaniu głównym i pytanie prejudycjalne

- 23 M. i M. są obywatelami francuskimi, którzy zawarli związek małżeński w Zjednoczonym Królestwie w 2001 r. W 2009 r. udali się do Algierii, w celu poddania się ocenie, czy nadają się, by być opiekunami dziecka w ramach algierskiego systemu *kafali*. Po przeprowadzeniu tej oceny zostali uznani za „nadających się” do przyjęcia dziecka w ramach tego systemu.
- 24 SM, urodzona w Algierii w dniu 27 czerwca 2010 r., została porzucona przez rodziców biologicznych po urodzeniu.
- 25 Małżonkowie M. wystąpili o przyznanie im statusu opiekunów SM w ramach algierskiego systemu *kafali*.
- 26 Po złożeniu tego wniosku rozpoczął bieg trzymiesięczny termin, w którym rodzice biologiczni SM mogli zmienić decyzję o jej porzuceniu, czego nie uczynili.
- 27 Aktem wydanym w dniu 22 marca 2011 r. przez prezesa sądu w Bufariku (Algieria) SM została umieszczona pod opieką małżonków M., którym powierzono wykonywanie władzy rodzicielskiej na mocy prawa algierskiego. Zgodnie z tym aktem małżonkowie M. zobowiązali się do „zapewnienia dziecku [...] wykształcenia w duchu islamu, [do] utrzymywania go w dobrej kondycji fizycznej i psychicznej, zaspokajając jego potrzeby, troszcząc się o jego edukację, traktując je tak, jakby byli rodzicami biologicznymi, [do] chronienia go, [do] występowania w jego obronie przed sądami [oraz

do] przejmowania odpowiedzialności cywilnej za działania wyrządzające szkodę”. Akt ten upoważnia małżonków M. do uzyskiwania dodatków rodzinnych, dotacji i zasiłków, do podpisywania dokumentów administracyjnych i podróży oraz do podróżowania z SM poza Algierią.

- 28 Orzeczeniem sądu w Tizi Wuzu (Algieria) z dnia 3 maja 2011 r. nazwisko SM w brzmieniu, w jakim figurowało w jej akcie urodzenia, zostało zmienione i zastąpione nazwiskiem małżonków M.
- 29 W październiku 2011 r. M. powrócił do Zjednoczonego Królestwa, gdzie korzysta z prawa stałego pobytu ze względów zawodowych. M. pozostała w Algierii z SM.
- 30 W maju 2012 r. SM złożyła wniosek o zezwolenie na wjazd do Zjednoczonego Królestwa jako dziecko adoptowane obywatela EOG. Jej wniosek został odrzucony przez urzędnika właściwego w zakresie zezwolenia na wjazd na tej podstawie, że opieka w ramach algierskiego systemu *kafali* nie jest uznawana za adopcję w rozumieniu prawa Zjednoczonego Królestwa oraz że nie złożono żadnego wniosku o przysposobienie międzynarodowe.
- 31 SM zaskarżyła tę decyzję do First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) [sądu pierwszej instancji (wydział ds. imigracji i azylu), Zjednoczone Królestwo]. Wyrokiem z dnia 7 października 2013 r. skarga ta została oddalona. Sąd ten stwierdził, że SM nie spełnia przesłanek uznania jej za dziecko adoptowane zgodnie z przepisami Zjednoczonego Królestwa w zakresie imigracji ani za członka rodziny, członka rodziny rozszerzonej lub za dziecko adoptowane przez obywatela EOG w rozumieniu rozporządzenia z 2006 r.
- 32 Wspomniany sąd uznał ponadto, że małżonkowie M. podjęli kroki w Algierii w celu uzyskania pieczy nad dzieckiem w ramach systemu *kafala* po tym, jak dowiedzieli się, że łatwiej im będzie uzyskać pieczę nad dzieckiem w tym państwie niż w Zjednoczonym Królestwie. Sąd ten stwierdził również, że proces oceny ich zdolności do bycia opiekunami, po którego przeprowadzeniu zostali uznani za „nadających się” do przyjęcia dziecka w ramach algierskiego systemu *kafali*, był „ograniczony”.
- 33 SM odwołała się od tego orzeczenia do Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) [sądu wyższej instancji (wydział ds. imigracji i azylu), Zjednoczone Królestwo]. Wyrokiem z dnia 14 maja 2014 r. sąd ten uwzględnił odwołanie SM, stwierdzając, że o ile nie można jej uznać za „członka rodziny” obywatela Unii w rozumieniu art. 7 rozporządzenia z 2006 r., o tyle jest ona „członkiem rodziny rozszerzonej” takiego obywatela w rozumieniu art. 8 tego rozporządzenia.
- 34 Urzędnik właściwy w zakresie zezwolenia na wjazd wniósł apelację od tego ostatniego wyroku do Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [sądu apelacyjnego (Anglia i Walia) (wydział cywilny), Zjednoczone Królestwo]. Wyrokiem z dnia 4 listopada 2015 r. ten ostatni sąd uwzględnił apelację, uznając w szczególności, że SM nie była „bezpośrednim zstępnym” obywatela Unii w rozumieniu art. 2 pkt 2 lit. c) dyrektywy 2004/38, ponieważ nie została adoptowana w formie uznanej prawem Zjednoczonego Królestwa. Sąd ten orzekł ponadto, że SM nie może również zostać objęta zakresem stosowania art. 3 ust. 2 akapit pierwszy lit. a) tej dyrektywy jako „inny członek rodziny” obywatela Unii.
- 35 SM zezwolono na wszczęcie postępowania przed sądem odsyłającym, Supreme Court of the United Kingdom (sądem najwyższym Zjednoczonego Królestwa).
- 36 Zdaniem sądu odsyłającego SM powinna co najmniej zostać uznana za „innego członka rodziny” obywatela Unii w rozumieniu art. 3 ust. 2 akapit pierwszy lit. a) dyrektywy 2004/38. W istocie pojęcie to jest wystarczająco szerokie, by objąć dziecko, w stosunku do którego obywatel Unii posiada władzę rodzicielską na mocy prawa państwa pochodzenia dziecka, i to nawet wówczas, gdy nie istnieje żadna więź biologiczna ani adopcyjna między dzieckiem a tym obywatelem. SM jest w Algierii na utrzymaniu gospodarstwa domowego małżonków M., którego stanowi ona część.

- 37 Niemniej jednak sąd ten jest zdania, że art. 3 ust. 2 akapit pierwszy lit. a) tej dyrektywy znajduje zastosowanie tylko w przypadku, gdy SM nie posiada prawa wjazdu do Zjednoczonego Królestwa jako „bezpośredni zstępny” obywatela Unii w rozumieniu art. 2 pkt 2 lit. c) tej dyrektywy.
- 38 W tym względzie sąd odsyłający zastanawia się, czy dziecko umieszczone w systemie opieki, takim jak algierska *kafala*, objęte jest zakresem pojęcia „bezpośredniego zstępnego” w rozumieniu art. 2 pkt 2 lit. c) dyrektywy 2004/38.
- 39 Według sądu odsyłającego odpowiedź twierdząca na to pytanie mogłaby wynikać z pkt 2.1.2 komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady na temat wytycznych w celu skuteczniejszej transpozycji i stosowania dyrektywy 2004/38 [COM(2009) 313 wersja ostateczna], który obejmował zakresem pojęcia „bezpośredniego zstępnego” „osoby nieletnie pod stałą pieczę opiekuna prawnego”.
- 40 Taką odpowiedź można byłoby również oprzeć na okoliczności, że w braku jakiegokolwiek odesłania w art. 2 pkt 2 lit. c) dyrektywy 2004/38 do prawa państw członkowskich pojęcie „bezpośredniego zstępnego” należy poddać wykładni autonomicznej, jednolitej i zgodnej z celami tej dyrektywy. Tymczasem mogłoby dojść do utrudnienia swobodnego przepływu obywateli Unii, gdyby państwa członkowskie miały swobodę uznawania za bezpośrednich zstępnych dzieci umieszczonych w algierskim systemie *kafali*.
- 41 Sąd krajowy zauważa jednak również, że wykładnia autonomiczna tego pojęcia niekoniecznie musi być szeroka i że wykładnia, wedle której dziecko umieszczone w algierskim systemie *kafali* uznaje się za „bezpośredniego zstępnego”, mogłaby doprowadzić do umieszczania dzieci w rodzinach, które zgodnie z prawem przyjmującego państwa członkowskiego są uznawane za nieodpowiednie do przyjmowania dzieci. Wykładnia taka mogłaby również rodzić ryzyko wykorzystania, nadużycia i handlu dziećmi, a celem konwencji haskiej z 1993 r. jest właśnie uniemożliwienie tych praktyk i zniechęcanie do nich.
- 42 Sąd odsyłający zastanawia się zatem, czy prawo wjazdu – na terytorium państwa członkowskiego przyjmującego obywatela Unii – dziecka umieszczonego w algierskim systemie *kafali* może być ograniczone na mocy artykułów 27 i 35 dyrektywy 2004/38, jeżeli dziecko jest ofiarą wykorzystania, nadużycia lub handlu ludźmi lub jest narażone na takie ryzyko. Ponadto sąd ten zastanawia się, czy do celów stosowania art. 2 pkt 2 lit. c) tej dyrektywy państwo członkowskie może zbadać, czy podczas umieszczenia dziecka pod opieką uwzględniono najlepszy interes dziecka.
- 43 W tych okolicznościach Supreme Court of the United Kingdom (sąd najwyższy Zjednoczonego Królestwa) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy dziecko pozostające pod stałą opieką prawną obywatela lub obywateli Unii, w ramach instytucji *kafala* lub innego analogicznego reżimu przewidzianego w prawie państwa jego pochodzenia, jest »bezpośrednim zstępnym« w rozumieniu art. 2 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2004/38?
- 2) Czy inne przepisy tej dyrektywy, w szczególności jej art. 27 i 35, mogą być interpretowane w ten sposób, że można odmówić wjazdu na terytorium kraju takim dzieciom, jeśli są ofiarami wykorzystania, nadużycia lub handlu ludźmi, lub są narażone na takie ryzyko?
- 3) Czy przed uznaniem dziecka niebędącego spokrewnionym zstępnym [obywatela Unii] za bezpośredniego zstępnego w rozumieniu art. 2 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2004/38 państwo członkowskie jest uprawnione do zbadania, czy procedura umieszczenia dziecka pod opieką lub pieczę tego [obywatela Unii] zapewniała należyte uwzględnienie najlepszych interesów tego dziecka?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

- 44 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy pojęcie „bezpośredniego zstępnego” obywatela Unii, o którym mowa w art. 2 pkt 2 lit. c) dyrektywy 2004/38, należy interpretować w ten sposób, że obejmuje ono dziecko umieszczone pod stałą prawną opieką obywatela lub obywateli Unii w ramach algierskiej *kafali*.
- 45 Tytułem wstępu, z akt sprawy przedstawionych Trybunałowi wynika – jak zauważył rzecznik generalny w pkt 36–38 opinii – że *kafala* jest, na mocy prawa algierskiego, zobowiązaniem osoby dorosłej, po pierwsze, do zapewnienia utrzymania, edukacji i ochrony dziecka, w taki sam sposób, jak czyniłby to rodzic dla swojego dziecka, a po drugie, do sprawowania opieki prawnej nad tym dzieckiem. W przeciwieństwie do adopcji, która jest zakazana prawem algierskim, umieszczenie dziecka w ramach *kafali* nie przyznaje dziecku statusu spadkobiercy opiekuna. Ponadto *kafala* ustaje wraz z osiągnięciem przez dziecko pełnoletności i może zostać odwołana na wniosek rodziców biologicznych lub opiekuna.
- 46 Wszystkie rządy, które przedstawiły uwagi na piśmie, podkreślają, że pojęcie „bezpośredniego zstępnego” w rozumieniu art. 2 pkt 2 lit. c) dyrektywy 2004/38 wymaga istnienia więzi pokrewieństwa, biologicznego lub adopcyjnego, między dzieckiem a obywatelem Unii. Zdaniem tych rządów pojęcie to nie może w związku z tym obejmować dziecka umieszczonego w algierskim systemie *kafali*, ponieważ ten system nie tworzy takiej więzi między dzieckiem a jego opiekunem.
- 47 Natomiast SM Coram Children’s Legal Centre (CCLC), AIRE Centre i Komisja Europejska są zdania, że pojęcie „bezpośredniego zstępnego” może obejmować dziecko, w odniesieniu do którego obywatel Unii sprawuje stałą opiekę prawną, taką jak algierska *kafala*. Wykładnia ta nasuwa się zasadniczo, aby chronić, w najlepszym interesie tego dziecka, życie rodzinne, jakie dziecko prowadzi ze swym opiekunem.
- 48 W tym zakresie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 3 ust. 1 dyrektywy 2004/38 znajduje ona zastosowanie do wszystkich obywateli Unii, którzy przemieszczają się do innego państwa członkowskiego lub przebywają w innym państwie członkowskim niż państwo członkowskie, którego są obywatelami, oraz do członków ich rodziny, jak zdefiniowano w art. 2 pkt 2 tej dyrektywy, którzy im towarzyszą lub do nich dołączają.
- 49 Wśród tych członków rodziny obywatela Unii znajdują się w szczególności, zgodnie z art. 2 pkt 2 lit. c) dyrektywy 2004/38, jego „bezpośredni zstępni”, którzy nie ukończyli dwudziestego pierwszego roku życia lub pozostają na utrzymaniu.
- 50 Przepis ten nie zawiera żadnego wyraźnego odesłania do prawa państw członkowskich w celu określenia znaczenia i zakresu pojęcia „bezpośredniego zstępnego”. W tych okolicznościach zarówno względy jednolitego stosowania prawa Unii, jak i zasady równości wskazują na to, że treści wspomnianego przepisu należy nadać w całej Unii autonomiczną i jednolitą wykładnię (zob. podobnie wyrok z dnia 21 grudnia 2011 r., Ziolkowski i Szeja, C-424/10 i C-425/10, EU:C:2011:866, pkt 32).
- 51 Ponadto dyrektywa 2004/38 nie zawiera żadnej definicji pojęcia „bezpośredniego zstępnego” w rozumieniu jej art. 2 pkt 2 lit. c). W takich okolicznościach zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału przy dokonywaniu wykładni tego przepisu prawa Unii należy uwzględniać nie tylko jego brzmienie, lecz także jego kontekst oraz cele regulacji, której część on stanowi (wyrok z dnia 7 października 2010 r., Lassal, C-162/09, EU:C:2010:592, pkt 49).

- 52 W tym względzie należy zauważyć, że pojęcie „bezpośredniego zstępnego” odnosi się ogólnie do istnienia więzi pokrewieństwa w linii prostej, który łączy daną osobę z inną osobą. Wobec braku jakiegokolwiek więzi pokrewieństwa pomiędzy obywatelem Unii a danym dzieckiem nie może ono zostać uznane za „bezpośredniego zstępnego” tego obywatela w rozumieniu dyrektywy 2004/38.
- 53 O ile pojęcie to dotyczy w pierwszej kolejności istnienia biologicznej więzi pokrewieństwa, o tyle należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem dyrektywa 2004/38 zmierza do ułatwienia wykonywania podstawowego i indywidualnego prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, które jest bezpośrednio przyznane obywatelom Unii na podstawie art. 21 ust. 1 TFUE, i że ma ona na celu w szczególności wzmocnienie wspomnianego prawa (wyroki: z dnia 12 marca 2014 r., O. i B., C-456/12, EU:C:2014:135, pkt 35; a także z dnia 5 czerwca 2018 r., Coman i in., C-673/16, EU:C:2018:385, pkt 18). Biorąc pod uwagę te cele, przepisy dyrektywy 2004/38, w tym jej art. 2 pkt 2, należy interpretować szeroko (zob. podobnie wyroki: z dnia 16 stycznia 2014 r., Reyes, C-423/12, EU:C:2014:16, pkt 23; z dnia 10 lipca 2014 r., Ogieriakhi, C-244/13, EU:C:2014:2068, pkt 40).
- 54 W związku z tym należy uznać, że pojęcie „więzi pokrewieństwa”, o którym mowa w pkt 52 niniejszego wyroku, należy rozumieć szeroko, wobec czego obejmuje ono każdą więź pokrewieństwa, czy to biologiczną czy też prawną. Z powyższego wynika, że pojęcie „bezpośredniego zstępnego” obywatela Unii w rozumieniu art. 2 pkt 2 lit. c) dyrektywy 2004/38 należy rozumieć w ten sposób, że obejmuje ono zarówno dziecko biologiczne, jak i dziecko adoptowane takiego obywatela, o ile ustalono, że adopcja tworzy prawną więź pokrewieństwa między danym dzieckiem a danym obywatelem Unii.
- 55 Natomiast ten sam wymóg szerokiej wykładni nie może uzasadniać wykładni takiej jak ta, która wynika z pkt 2.1.2 komunikatu COM(2009) 313 wersja ostateczna, zgodnie z którym dziecko pozostające pod opieką prawną obywatela Unii objęte jest zakresem pojęcia „bezpośredniego zstępnego” w rozumieniu art. 2 pkt 2 lit. c) dyrektywy 2004/38.
- 56 Ponieważ umieszczenie dziecka w algierskim systemie *kafali* nie tworzy więzi pokrewieństwa między dzieckiem a jego opiekunem, dziecko, takie jak SM, umieszczone pod opieką prawną obywateli Unii na podstawie tego systemu nie może być uznane za „bezpośredniego zstępnego” obywatela Unii w rozumieniu art. 2 pkt 2 lit. c) dyrektywy 2004/38.
- 57 Jednakże owo dziecko objęte jest, jak wskazał sąd odsyłający, pojęciem „innego członka rodziny”, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2004/38.
- 58 Na mocy tego przepisu państwa członkowskie zgodnie ze swoim ustawodawstwem krajowym ułatwiają wjazd i pobyt „wszelkich innych członków rodziny, którzy [...] w kraju, z którego przybyli, pozostają na utrzymaniu lub są członkami gospodarstwa domowego obywatela Unii [posiadającego] pierwotne prawo pobytu”.
- 59 Sformułowania użyte we wspomnianym przepisie mogą w związku z tym obejmować sytuację dziecka, które zostało umieszczone pod opieką prawną obywateli Unii, taką jak algierska *kafala*, i którego utrzymanie, edukację i ochronę zapewniają wspomniani obywatele na mocy zobowiązania podjętego na podstawie prawa państwa pochodzenia dziecka.
- 60 Cel art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2004/38 polega – jak wynika z motywu 6 tej dyrektywy – na „utrzyma[niu] szeroko pojęt[ej] jednoś[ci] rodziny” poprzez ułatwianie wjazdu i pobytu osób, które nie są objęte zawartą w art. 2 pkt 2 wspomnianej dyrektywy definicją „członka rodziny” obywatela, ale które jednak utrzymują z obywatelem Unii bliskie i trwałe więzi rodzinne ze względu na szczególne okoliczności faktyczne, takie jak zależność ekonomiczna, przynależność do gospodarstwa domowego lub poważne względy zdrowotne (wyrok z dnia 5 września 2012 r., Rahman i in., C-83/11, EU:C:2012:519, pkt 32).

- 61 Zgodnie z orzecznictwem Trybunału art. 3 ust. 2 dyrektywy 2004/38 nakłada na państwa członkowskie obowiązek pewnego uprzywilejowania wniosków składanych przez obywateli państw trzecich, o których mowa w tym przepisie, w stosunku do wniosków o wjazd i pobyt składanych przez innych obywateli państw trzecich (zob. podobnie wyroki: z dnia 5 września 2012 r., Rahman i in., C-83/11, EU:C:2012:519, pkt 21; z dnia 12 lipca 2018 r., Banger, C-89/17, EU:C:2018:570, pkt 31).
- 62 W związku z tym zgodnie z tym przepisem państwa członkowskie muszą umożliwić osobom, o których mowa we wspomnianym przepisie, uzyskanie decyzji w przedmiocie ich wniosku opartej na szczegółowej analizie ich osobistych okoliczności, z uwzględnieniem różnych istotnych czynników i – w razie odmowy – uzasadnionej (zob. podobnie wyroki: z dnia 5 września 2012 r., Rahman i in., C-83/11, EU:C:2012:519, pkt 22, 23; z dnia 12 lipca 2018 r., Banger, C-89/17, EU:C:2018:570, pkt 38, 39).
- 63 Oczywiście każde państwo członkowskie dysponuje szerokim zakresem uznania co do wyboru czynników, jakie należy uwzględnić, o ile jego ustawodawstwo zawiera kryteria, które są zgodne ze zwykłym rozumieniem zawartego w art. 3 ust. 2 dyrektywy 2004/38 określenia „ułatwia” i które nie pozbawiają tego przepisu skuteczności (*effet utile*) (zob. podobnie wyroki: z dnia 5 września 2012 r., Rahman i in., C-83/11, EU:C:2012:519, pkt 24; z dnia 12 lipca 2018 r., Banger, C-89/17, EU:C:2018:570, pkt 40).
- 64 Jednakże, uwzględniając motyw 31 dyrektywy 2004/38, z tego zakresu uznania należy korzystać w świetle i z poszanowaniem postanowień Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”) (zob. analogicznie wyrok z dnia 6 grudnia 2012 r., O i in., C-356/11 i C-357/11, EU:C:2012:776, pkt 79, 80 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 65 W tym zakresie w art. 7 karty uznane zostało prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego. Jak wynika z wyjaśnień dotyczących karty praw podstawowych (Dz.U. 2007, C 303, s. 17), zgodnie z art. 52 ust. 3 karty prawa gwarantowane w jej art. 7 mają takie same znaczenie i zakres jak prawa gwarantowane w art. 8 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (zob. podobnie wyroki: z dnia 5 października 2010 r., McB., C-400/10 PPU, EU:C:2010:582, pkt 53; z dnia 5 czerwca 2018 r., Coman i in., C-673/16, EU:C:2018:385, pkt 49).
- 66 Tymczasem z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wynika, że rzeczywiste stosunki, jakie dziecko umieszczone w systemie *kafali* nawiązuje ze swym opiekunem, mogą zostać objęte zakresem pojęcia życia rodzinnego, biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania razem, jakość stosunków, a także rolę pełnioną przez osobę dorosłą wobec dziecka (zob. podobnie wyrok ETPC z dnia 16 grudnia 2014 r. w sprawie Chbihi Loudoudi i in. przeciwko Belgii, CE:ECHR:2014:1216JUD005226510, § 78). Zgodnie z tym orzecznictwem art. 8 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności chroni jednostki przed arbitralną ingerencją organów publicznych i nakłada na państwa członkowskie, tam gdzie doszło do wykształcenia się więzów rodzinnych, obowiązek umożliwiania zacieśniania tych więzów i przyznania ochrony prawnej umożliwiającej integrację dziecka w jego rodzinie (zob. podobnie wyroki ETPC: z dnia 4 października 2012 r. w sprawie Harroudj przeciwko Francji, CE:ECHR:2012:1004JUD004363109, §§ 40, 41; a także z dnia 16 grudnia 2014 r. w sprawie Chbihi Loudoudi i in. przeciwko Belgii, CE:ECHR:2014:1216JUD005226510, §§ 88, 89).
- 67 Artykuł 7 karty należy skądinąd rozpatrywać w związku z obowiązkiem uwzględnienia najlepszego interesu dziecka, uznanego w art. 24 ust. 2 karty (zob. podobnie wyroki: z dnia 27 czerwca 2006 r., Parlament/Rada, C-540/03, EU:C:2006:429, pkt 58; z dnia 23 grudnia 2009 r., Detiček, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, pkt 54; a także z dnia 10 maja 2017 r., Chavez-Vilchez i in., C-133/15, EU:C:2017:354, pkt 70).

- 68 Właściwe organy krajowe, aby zapewnić przestrzeganie tych przepisów w ramach przysługującego ich zakresu uznania, mają obowiązek – przy wdrażaniu przewidzianego w art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2004/38 obowiązku ułatwiania wjazdu i pobytu innych członków rodziny – przeprowadzenia zrównoważonej i racjonalnej oceny wszystkich aktualnych i stosownych okoliczności danego przypadku, przy uwzględnieniu wszystkich wchodzących w grę interesów, w szczególności najlepszego interesu dziecka (zob. analogicznie wyroki: z dnia 6 grudnia 2012 r., O i in., C-356/11 i C-357/11, EU:C:2012:776, pkt 81; z dnia 13 września 2016 r., Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, pkt 85; a także z dnia 13 września 2016 r., CS, C-304/14, EU:C:2016:674, pkt 41).
- 69 W ramach tej oceny należy uwzględnić, między innymi, wiek, w jakim dziecko zostało umieszczone w algierskim systemie *kafali*, istnienie wspólnego życia dziecka, jakie dziecko prowadzi ze swymi opiekunami po umieszczeniu go w tym systemie, intensywność stosunków emocjonalnych, które zostały nawiązane między dzieckiem a jego opiekunami, poziom zależności dziecka od jego opiekunów w zakresie, w jakim sprawują oni nad nim władzę rodzicielską oraz ponoszą za nie odpowiedzialność prawną i finansową.
- 70 W ramach wspomnianej oceny należy również wziąć pod uwagę ewentualne indywidualne i konkretne ryzyko, że dane dziecko może być ofiarą nadużycia, wykorzystania lub handlu ludźmi. Ryzyka takiego nie można jednak domniemywać w świetle faktu, że procedura umieszczenia w algierskim systemie *kafali* opiera się na ocenie zdolności osoby dorosłej do prawowania opieki oraz interesu dziecka, która jest mniej szczegółowa niż procedura przeprowadzana w przyjmującym państwie członkowskim do potrzeb adopcji lub umieszczenia dziecka poza rodziną, ani w świetle faktu, że procedura przewidziana w konwencji haskiej z 1996 r. nie została zastosowana ze względu na brak ratyfikacji tej konwencji w danym państwie trzecim. Przeciwnie, takie okoliczności należy wyważyć z innymi istotnymi okolicznościami faktycznymi, takimi jak te przedstawione w poprzednim punkcie.
- 71 W przypadku, gdyby zostało ustalone, po przeprowadzeniu oceny okoliczności wspomnianych w pkt 69 i 70 niniejszego wyroku, że w sprawie w postępowaniu głównym dziecko umieszczone w algierskim systemie *kafali* i jego opiekunowie, obywatele Unii, prowadzą prawdziwe życie rodzinne i że to dziecko jest zależne od swoich opiekunów, wymogi związane z prawem podstawowym do poszanowania życia rodzinnego, w związku z obowiązkiem uwzględnienia najlepszego interesu dziecka, przemawiają co do zasady za przyznaniem prawa wjazdu i pobytu temu dziecku jako innemu członkowi rodziny obywatela Unii w rozumieniu art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2004/38 w związku z art. 7 i art. 24 ust. 2 karty, aby umożliwić dziecku życie ze swoimi opiekunami w przyjmującym państwie członkowskim tych ostatnich.
- 72 Taki wniosek nasuwa się tym bardziej w przypadku, gdy z powodu odmowy przyznania dziecku umieszczonemu w algierskim systemie *kafali* prawa wjazdu i pobytu w przyjmującym państwie członkowskim jego opiekunów, obywateli Unii, opiekunowie ci nie mogliby w rzeczywistości prowadzić wspólnego życia w tym państwie członkowskim, ponieważ jeden z nich byłby zmuszony do pozostania wraz z dzieckiem w państwie trzecim pochodzenia dziecka, aby się nim zajmować.
- 73 W świetle całości powyższych rozważań na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć w sposób następujący:
- zawarte w art. 2 pkt 2 lit. c) dyrektywy 2004/38 pojęcie „bezpośredniego zstępnego” obywatela Unii należy interpretować w ten sposób, że nie obejmuje ono dziecka umieszczonego pod stałą prawną opieką obywatela Unii w ramach algierskiej *kafali*, ponieważ to umieszczenie nie stwarza między nimi żadnej więzi pokrewieństwa;
 - jednak do właściwych organów krajowych należy ułatwienie wjazdu i pobytu takiego dziecka jako innego członka rodziny obywatela Unii zgodnie z art. 3 ust. 2 lit. a) tej dyrektywy, w świetle art. 7 i art. 24 ust. 2 karty, poprzez przeprowadzenie zrównoważonej i racjonalnej oceny wszystkich aktualnych i stosownych okoliczności danego przypadku, uwzględniającej różne wchodzące w grę

interesy, a w szczególności najlepszy interes danego dziecka. W przypadku, gdyby po przeprowadzeniu tej oceny zostało ustalone, że dziecko i jego opiekun, obywatel Unii, prowadzą prawdziwe życie rodzinne i że to dziecko jest zależne od swoich opiekunów, wymogi związane z prawem podstawowym do poszanowania życia rodzinnego, w związku z obowiązkiem uwzględnienia najlepszego interesu dziecka, przemawiają co do zasady za przyznaniem wspomnianemu dziecku prawa wjazdu i pobytu, aby umożliwić mu życie ze swym opiekunem w przyjmującym państwie członkowskim tego ostatniego.

W przedmiocie pytania drugiego

- 74 Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 27 i 35 dyrektywy 2004/38 należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy wobec dziecka umieszczonego w algierskim systemie *kafala* istnieje ryzyko nadużycia, wykorzystania lub handlu ludźmi, można odmówić mu prawa wjazdu lub pobytu jako członkowi rodziny obywatela Unii w przyjmującym państwie członkowskim tego ostatniego.
- 75 Z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w niniejszej sprawie wynika, że pytanie to zostało zadane na wypadek, gdyby dziecko, takie jak SM, umieszczone pod opieką prawną obywatela Unii w ramach algierskiej *kafali*, było objęte pojęciem „bezpośredniego zstępnego” tego obywatela w rozumieniu art. 2 pkt 2 lit. c) dyrektywy 2004/38, co zgodnie z art. 7 ust. 2 tej dyrektywy przyznawałoby mu co do zasady automatycznie prawo wjazdu i pobytu w przyjmującym państwie członkowskim tego obywatela. Tymczasem z odpowiedzi na pytanie pierwsze wynika, że takie dziecko nie może zostać objęte zakresem tego pojęcia.
- 76 W tych okolicznościach nie ma potrzeby udzielania odpowiedzi na przedstawione przez sąd odsyłający pytanie drugie.

W przedmiocie pytania trzeciego

- 77 W świetle odpowiedzi udzielonej na pytanie pierwsze nie ma potrzeby udzielania odpowiedzi na pytanie trzecie.

W przedmiocie kosztów

- 78 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

Zawarte w art. 2 pkt 2 lit. c) dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniającej rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylającej dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG, pojęcie „bezpośredniego zstępnego” obywatela Unii należy interpretować w ten sposób, że nie obejmuje ono dziecka umieszczonego pod stałą opieką prawną obywatela Unii w ramach algierskiej *kafali*, ponieważ to umieszczenie nie stwarza między nimi żadnej więzi pokrewieństwa.

Jednak do właściwych organów krajowych należy ułatwienie wjazdu i pobytu takiego dziecka jako innego członka rodziny obywatela Unii zgodnie z art. 3 ust. 2 lit. a) tej dyrektywy, w świetle art. 7 i art. 24 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, poprzez przeprowadzenie zrównoważonej i racjonalnej oceny wszystkich aktualnych i stosownych okoliczności danego przypadku, uwzględniającej różne wchodzące w grę interesy, a w szczególności najlepszy interes danego dziecka. W przypadku, gdyby po przeprowadzeniu tej oceny zostało ustalone, że dziecko i jego opiekun, obywatel Unii, prowadzą prawdziwe życie rodzinne i że to dziecko jest zależne od swoich opiekunów, wymogi związane z prawem podstawowym do poszanowania życia rodzinnego, w związku z obowiązkiem uwzględnienia najlepszego interesu dziecka, przemawiają co do zasady za przyznaniem wspomnianemu dziecku prawa wjazdu i pobytu, aby umożliwić mu życie ze swym opiekunem w przyjmującym państwie członkowskim tego ostatniego.

Podpisy